

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Olsztynie

LOL.410.11.2.2024

Pan
Miroslaw Wróblewski
Nadleśniczy
Nadleśnictwa Strzałowo
11-710 Piecki

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/094 – Adaptacja gospodarki leśnej Lasów Państwowych do zmian klimatycznych

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie
ul. Artyleryjska 3e, 10-165 Olsztyn
T +48 89 678 82 00, F +48 89 678 82 30
lol@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Nadleśnictwo Strzałowo, Strzałowo 2, 11-710 Piecki (dalej: „Nadleśnictwo”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Nadleśniczy Nadleśnictwa Strzałowo Mirosław Wróblewski od 13 lutego 2024 r. (dalej: „Nadleśniczy”). Wcześniej funkcję tę pełnił: Zbigniew Ciepluch od 1 stycznia 1994 r. do 14 maja 2020 r., Małgorzata Błyskun od 15 maja 2020 r. do 28 lipca 2020 r., Piotr Czyżyk od 29 lipca 2020 r. do 6 grudnia 2022 r., Piotr Kulas od 7 grudnia 2022 r. do 12 lutego 2024 r. (akta kontroli str. 3-8)
Zakres przedmiotowy kontroli	Prowadzenie gospodarki leśnej.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2024 do dnia zakończenia kontroli, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mogących mieć wpływ na ocenę realizacji kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontroler	Henryk Dykty, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/77/2024 z 26 czerwca 2024 r. (akta kontroli str. 1-2)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Nadleśnictwo zapewniło właściwie przygotowanie organizacyjne i kadrowe do wykonywania działań objętych kontrolą NIK, a poddane analizie zadania z zakresu gospodarki leśnej były realizowane prawidłowo. Podejmowane działania adaptacyjne w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej do zmian klimatycznych Nadleśnictwo realizowało zgodnie z zasadami określonymi w poprzednim PUL jak i zasadami określonymi w projekcie PUL³. Dokonywało tego m.in. podejmując działania w zakresie zwiększania powierzchni lasów i ich bioróżnorodności, modyfikując skład gatunkowy odnawianych drzewostanów, jak również łagodząc skutki zjawisk ekstremalnych np. suszy. Skutecznie podejmowało także działania w celu ograniczania negatywnego wpływu rosnącej antropopresji na ekosystemy. Przestrzegało wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej. Prawidłowo podejmowało działania w zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego, określonego w poprzednim i projektowanym PUL.
--------------	--

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu zastosowano ocenę opisową.

³ W 2024 r. (do czasu zakończenia kontroli) Nadleśnictwo prowadziło gospodarkę leśną bez zatwierdzonego „Planu urządzenia lasu na lata 2024-2033 (dalej: „projekt PUL”), niemniej termin zatwierdzenia uzależniony był od czynników niezależnych od Nadleśnictwa. Plan Urządzenia Lasu na lata 2014 – 2023 (dalej: „poprzedni PUL”) obowiązywał do końca 2023 r.

Niemniej jednak stwierdzono, że Nadleśnictwo niezgodnie z Instrukcją ochrony przeciwpożarowej lasu⁴, opracowywało i wdrażało „Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru”, gdyż dokument ten opracowywało oddzielnie dla każdego powiatu i tylko tę część dotyczącą danego powiatu uzgadniało z właściwym komendantem Państwowej Straży Pożarnej⁵.

Również niewłaściwie były oznaczone trzy drogi pożarowe stanowiące dojazdy do trzech punktów czerpania wody⁶.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

1. Przygotowanie organizacyjne.

1.1. Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo położone były na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, w zasięgu trzech powiatów oraz sześciu gmin. Nadleśnictwo tworzyły trzy obręby leśne⁷.

Powierzchni ogólna, będąca w użytkowaniu Nadleśnictwa, według stanu na 30 czerwca 2024 r., wynosiła 20 235,99 ha, w tym:

- powierzchnia leśna i lasów objętych ochroną przyrody była tożsama i wynosiła 18 991,76 ha, w tym według grup kategorii użytkowania:
 - gruntów zalesionych – 18 163,65 ha,
 - gruntów niezalesionych – 324,93 ha, w tym do odnowienia – 59,64 ha,
 - gruntów związanych z gospodarką leśną – 503,18 ha,
- powierzchnia pozostałych gruntów (nieleśnych) – 1 244,20 ha.

Na terenie Nadleśnictwa gatunkiem dominującym była sosna, która zajmowała powierzchnie 15 568,05 ha (82,0% powierzchni leśnej)⁸. Średnia wieku drzew to 81 lat.

(akta kontroli str. 9-95)

1.2. Na 30 czerwca 2024 r. w Nadleśnictwie zatrudnionych było 55 pracowników (40 posiadało wykształcenie wyższe), z których 38 brało udział w szkoleniach obejmujących swoim zakresem m.in. zagadnienia związane z adaptacją lasów do zmian klimatycznych. Szkolenia te przeprowadzono w latach 2022-2024 (I półrocze) i obejmowały tematy m.in. w zakresie:

- certyfikacji PEFC⁹ (promujący zrównoważoną i trwałą gospodarkę leśną) – 31 pracowników,
- monitoringu ptaków gatunków chronionych (16 pracowników),
- minimalizowania wpływu realizacji prac gospodarczych związanych z pozyskiwaniem drewna na miejscu rozrodu i lęgów ptaków na terenie Nadleśnictwa (32 pracowników),
- informacyjnym dla inżynierów nadzoru i specjalistów służby leśnej (SL) dotyczących nowych zarządzeń Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych¹⁰, instrukcji urządzania lasu, instrukcji ochrony lasu, zasad hodowli lasu (czterech pracowników),
- poprawnego wprowadzania do Aplikacji Projekty danych niezbędnych do

⁴ Wprowadzonej zarządzeniem Nr 81 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 23 grudnia 2019 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych.

⁵ Dalej: „PSP”.

⁶ Dalej: „PCW”.

⁷ Strzałowo, Krutyń i Babięta.

⁸ Kolejnym był dąb: 911,6 ha (4,8%) i świerk -762,9 ha (4,2%).

⁹ Programme for the Endorsement of Forest Certification.

¹⁰ Dalej: „DGLP”.

zarządzania energią w PGL LP¹¹; szkolenie zrealizowane w ramach projektów: Las Energii, podnoszenie efektywności energetycznej budynków PGL LP, Lasy węglowe (jeden pracownik),

- ekoschematów-wymogów i płatności w realizacji praktyk korzystnych dla klimatu środowiska i dobrostanu zwierząt (jeden pracownik).

Zakresy zadań, uprawnień i odpowiedzialności 46 pracowników merytorycznych (bez kadr, księgowości, informatyków) były aktualne.

Na 30 czerwca 2024 r., wszyscy zatrudnieni pracownicy Nadleśnictwa, odbyli w latach 2019-2024 szkolenia z zakresu ochrony przeciwpożarowej, w tym ostatnie szkolenie: jeden pracownik w 2019 r., 34 w 2021 r., dwóch w 2022 r., trzech w 2023 r. i 14 w 2024 r. Czterech pracowników takie szkolenie odbyło od dwóch do sześciu razy.

Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił, że szkolenie w zakresie zmieniających się przepisów ochrony przeciwpożarowej lasu przeszli w pierwszej kolejności pracownicy, którzy zajmowali się ochroną przeciwpożarową lasów lub odgrywali kluczowe role podczas koordynowania akcji gaśniczych.

(akta kontroli str. 9-10,92-104)

Z analizy przeszkolenia w zakresie ochrony przeciwpożarowej pracowników dwóch ostatnich zleceńbiorców Nadleśnictwa¹² wynikało, że ostatnie szkolenie pracownicy zleceńbiorców oraz podwykonawców odbyli odpowiednio 6 kwietnia 2023 r. i 16 lutego 2024 r. oraz 6 kwietnia 2023 r. i 23 lutego 2024 r. Prace zostały rozpoczęte odpowiednio z dniem 12 stycznia 2024 r. i 17 stycznia 2024 r.

Zagadnienia związane z przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych przez zleceńbiorców zostały określone przez Nadleśnictwo w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia (SIWZ) do przetargu na usługi leśne na rok 2024 r. W SIWZ wymieniono akty prawne, których wykonawcy winni przestrzegać przy realizacji przedmiotu zamówienia, w tym m.in. rozporządzeń dotyczących zabezpieczeń przeciwpożarowych oraz instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu.

(akta kontroli str. 101-132)

1.3. W zakresie realizacji zadań związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej zastępca Nadleśniczego wymienił następujące ograniczenia i utrudnienia:

W zakresie urządzania lasu:

- nieprzewidywalne anomalie pogodowe, takie jak silne wiatry, intensywne i gwałtowne opady, powodujące uszkodzenia drzewostanu (wywroty, złomy, okiść), zjawiska te wpływały na ilość pozyskiwanego surowca drzewnego w użytkowaniu przygodnym, co w rezultacie zakłócało realizację planów zawartych w PUL oraz zadań gospodarczych związanych z pielęgnacją i przebudową drzewostanów;
- ograniczenia związane z postulatami społecznymi wydłużającymi lub wręcz uniemożliwiającymi proces przebudowy drzewostanów oraz odnowienia lasu (np. zmiany rębni na bardziej złożone lub konieczność rezygnacji z użytkowania rębego).

W zakresie ochrony i zagospodarowania lasu:

- długotrwałe susze, brak pokrywy śnieżnej zimą, niskie opady atmosferyczne w sezonie wegetacyjnym oraz wczesne i późne przymrozki wpływające na stabilność upraw i młodników; osłabione drzewka były bardziej podatne na ataki patogenów grzybowych i szkodników owadzych;

¹¹ Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe.

¹² Próba celowa obejmująca ostatnich dwóch zleceńbiorców w 2024 r.

- szkody w uprawach i młodnikach wywoływane przez łosie, których populacja stale rośnie;
- ograniczenia i rotacje związane z rynkiem pracowników wyspecjalizowanych w pracach z zagospodarowania i ochrony lasu (zabiegi koszenia, czyszczenia, przerzedzenia siewów, zabezpieczania upraw przed zwierzyną) powodujące wymóg większego nadzoru nad wykonywanymi pracami oraz dłuższą ich realizacją;
- szkody w drzewostanach porolnych, związane z brakiem wód opadowych i zmniejszaniem się poziomu wód gruntowych, co z kolei sprzyjało gradacom owadzi i porażeniu przez grzyby patogeniczne osłabionych drzewostanów;
- rozprzestrzenianie się gatunków szkodników, takich jak korniki ostrozębne oraz choroby drzew, np. jemiola na sośnie.

Inne:

- rozwój infrastruktury, urbanizacja i intensyfikacja ruchu turystycznego mogące prowadzić do fragmentacji lasów, niszczenia siedlisk i zwiększonego ryzyka pożarów;
- brak wystarczającej ilości wykwalifikowanego personelu w Zakładach Usług Leśnych (dalej: „ZUL”) oraz brak zainteresowania młodych pracowników pracą w leśnictwie mogą ograniczyć możliwości realizacji zadań gospodarczych;
- konflikty interesów między różnymi grupami interesariuszy, takimi jak ekolodzy, przemysł drzewny, społeczności lokalne, mogące wpływać na decyzje dotyczące zarządzaniem terenami leśnymi.

(akta kontroli str. 133-139)

1.4. Dochody ogółem Nadleśnictwa w badanym okresie wyniosły: 0,9 mln zł (2019 r.), 0,5 mln zł (2020 r.), 0,3 mln zł (2021 r.), 4,1 mln zł (2022 r.), 3,9 mln zł (2023 r.) i 1,6 mln zł (I półrocze 2024 r.).

Koszty w poszczególnych latach 2019-2024 (I półrocze) dotyczyły:

- wynagrodzeń (ogółem) i wynosiły odpowiednio: 6,5 mln zł (30,3% kosztów ogólnych), 6,5 mln zł (30,7%), 7,6 mln zł (32,9%), 8,1 mln zł (27,4%), 8,4 mln zł (28,7%) i 4,1 mln zł (29,7%);
- ochrony lasu przed czynnikami szkodliwymi i wynosiły odpowiednio: 0,44 mln zł (2,0%), 0,59 mln zł (2,8%), 0,58 mln zł (2,5%), 0,85 mln zł (2,9%), 0,68 mln zł (2,3%) i 0,37 mln zł (2,7%);
- ochrony ppoż. i nakładów inwestycyjnych na ochronę ppoż. i wynosiły łącznie odpowiednio: 0,4 mln zł (1,9%), 0,19 mln zł (0,9%), 0,20 mln zł (0,9%), 0,72 mln zł (2,4%), 0,37 mln zł (1,3%) i 0,10 mln zł (0,7%);
- ochrony przyrody i wynosiły odpowiednio: 0,16 mln zł (0,7%), 0,01 mln zł (0,05%), 0,01 mln zł (0,04%), 0,05 mln zł (0,2%), 0,05 mln zł (0,2%) i 0,01 mln zł (0,07%);
- kosztów adaptacji gospodarki leśnej do zmian klimatycznych i wynosiły odpowiednio: 6,16 mln zł (28,7%), 5,91 mln zł (27,9%), 5,83 mln zł (25,2%), 10,33 mln zł (34,9%), 11,25 mln zł (38,4%) i 5,32 mln zł (38,6%).

(akta kontroli str. 9-10)

2. Podejmowanie działań związanych ze zmianami klimatycznymi.

2.1. Nadleśnictwo Strzałowo podejmowało m.in. następujące działania zmierzające do adaptacji gospodarki leśnej do zmian klimatycznych:

- przebudowa monokultur sosnowych, czyli jednolitych drzewostanów składających się głównie z sosny, na drzewostany z większym udziałem gatunków liściastych; przebudowa była realizowana poprzez stosowanie rębni złożonych, które umożliwiają wprowadzanie gatunków liściastych na gniazdach;

wprowadzane były gatunki liściaste, na co najmniej 30% odnawianej powierzchni, takie jak dąb, lipa, klon jawor oraz grab;¹³

- zmiany typów gospodarczych drzewostanów oraz dostosowanie składu upraw do zmieniających się warunków wodnych i glebowych, zastępowanie gatunków wrażliwych (świerk) na zmiany klimatyczne gatunkami odporniejszymi; w poprzednim PUL oraz nowym projekcie PUL urozmaicono składy gatunkowe;
- stosowanie metody odnawiania dębu na placówkach, które umożliwiały uzyskania odnowień naturalnych pomiędzy placówkami dębowymi zwiększając bioróżnorodność oraz zmniejszając szkody od zwierzyny;¹⁴
- promowanie odnowienia naturalnego z siewu bocznego na powierzchniach w sąsiedztwie dojrzałych drzewostanów o dobrej jakości hodowlanej;¹⁵
- stosowanie dwóch cięć w rębniach zupełnych w dziesięcioleciu (mniejsze powierzchnie) z uwzględnieniem potrzeb przyrodniczych i społecznych, co potwierdzała analiza mapy cięć obrębu Babięta;
- podsadzenia produkcyjne w drzewostanach sosnowych gatunkami liściastymi: buk, lipa, grab zwiększające bioróżnorodność, poprawiające gospodarkę wodną w drzewostanie; jednocześnie wprowadzono gatunki liściaste poprzez opad ścioly wzbogacając siedlisko i retencje wody;¹⁶
- ochrona lasu z wykorzystaniem metody ogniskowo - kompleksowej poprzez kształtowanie stref ekotonowych z wykorzystaniem gatunków biocenotycznych, w tym nektarodajnych i owocowych zwiększających odporność biologiczną środowiska (przez obecność ptaków, pożytecznych owadów);¹⁷
- stosowanie form zmieszania grupowej lub drobnokępowej dla gatunków wrażliwych na zmieniające się warunki klimatyczne szczególnie świerku w celu rozproszenia ryzyka wystąpienia szkód w przyszłych drzewostanach od suszy czy gradacji korników; Nadleśnictwo realizowało zadanie na podstawie wytycznych RDLP Olsztyn;¹⁸
- zakładanie „upraw pochodnych” z materiału sadzeniowego pochodzącego z wyłączonych drzewostanów nasiennych, czyli drzewostanów o najlepszych cechach przystosowawczych, jakościowych i zdrowotnych;
- przebudowa drzewostanów osłabionych przez szkodniki lub zjawiska chorobowe, jak np. zastosowanie zrębu sanitarnego w przypadku powierzchniowych szkód od kornika drukarza w drzewostanie świerkowym;
- stosowanie sadzonek z zakrytym systemem korzeniowym, zmniejszające ryzyko przesuszenia przy sadzeniu;¹⁹
- wykonywanie wizji terenowych na powierzchniach z planowanymi pracami gospodarczymi pod kątem występowania dziupli i gniazd ptasich oraz ochrony cennych zasobów przyrodniczych i kulturowych;
- modernizacja i unowocześnienie systemów wczesnego ostrzegania przed pożarami poprzez montaż kamer z automatycznym wykrywaniem pożarów SMOKED na dwóch wieżach przeciwpożarowych;
- tworzenie stref buforowych w pasie o szerokości 10 m od cieków i zbiorników wodnych, pozostawianie zwalonych pni drzew, podszytu, dużych kamieni w celu ułatwienia zwierzętom migracji oraz dostępu do wody;

¹³ W latach 2019-2024 Nadleśnictwo posadziło 1,13 mln sztuk gatunków liściastych.

¹⁴ Na terenie Nadleśnictwa odnowiono tą metodą 30 powierzchni na 23,49 ha.

¹⁵ W latach 2019-2024 Nadleśnictwo uzyskało odnowienia naturalne na powierzchni 59,14 ha.

¹⁶ Na terenie Nadleśnictwa wykonano 36,17 ha, na których wprowadzono gatunki liściaste.

¹⁷ W latach 2019-2024 Nadleśnictwo założyło nowe ekotony na powierzchni 0,71 ha.

¹⁸ Analizie poddano szkic odnowieniowy z 2024 r. oddziały 113b i 90b.

¹⁹ W latach 2019-2024 na terenie Nadleśnictwa Strzałowo wysadzono 918,75 tys. sztuk sadzonek z zakrytym systemem korzeniowym.

- w celu zachowania otuliny zasobów wodnych, niestosowanie cięć zupełnych, w pasie szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych.

(akta kontroli str. 133-143,611-662)

2.2. Jak wynikało z PUL Nadleśnictwo pozostawało w strefie przejściowej, między klimatem morskim a kontynentalnym.

Z danych za okres 2014-2022²⁰ wynikało, że średnia ilość opadów rocznych wynosiła około 600 mm i nie podlegała ona dużym wahaniom na przestrzeni ostatnich lat.

Jak wyjaśnił zastępca Nadleśniczego problemem był rozkład opadów w poszczególnych miesiącach. Najmniejszą ilość opadów odnotowano w okresie wiosennym (luty-kwiecień), a najwyższą w miesiącach letnich (czerwiec - sierpień). Mała ilość opadów wczesną wiosną powodowała długotrwałe susze, utrudnienia w zakresie uzyskiwania odnowień naturalnych i odnowień z sadzenia.

Średnia roczna temperatura w powyższym okresie wahała się od 7,8°C do 9,2°C.

(akta kontroli str. 144-146)

2.3. W badanym okresie na terenie Nadleśnictwa wystąpiły następujące sytuacje kryzysowe:

- szkodniki w latach 2019-2023 występujące na łącznej powierzchni 376,64 ha, w tym najwięcej 300,39 ha w 2023 r. (79,8% łącznej powierzchni);
- szkody od wiatru w latach 2019-2023 na łącznej powierzchni 827,92 ha, w tym najwięcej 461,87 ha w 2022 r. (55,8%);
- choroby grzybowe i pasożytnicze w latach 2019-2023 na łącznej powierzchni 1 187,35 ha, w tym najwięcej 452,52 ha w 2019 r. (38,1%);
- podtopienia w latach 2019-2020 obejmujące obszar o łącznej powierzchni 49,74 ha;
- susza w 2023 r. obejmująca obszar na powierzchni 5,16 ha; odnotowane szkody w odnowieniach lasu na powierzchni 13,71 ha, po suszy w 2023 r., wymagało wykonania poprawek w odnowieniach w 2024 r. o wartości 112,4 tys. zł;
- sześć pożarów²¹ na łącznej powierzchni 1,13 ha; koszty prowadzenia akcji gaśniczej w 2022 r. wyniosły 1,2 tys. zł; jednocześnie Nadleśnictwo ponosiło rokrocznie koszty związane z lotniczym patrołowaniem i gaszeniem pożarów zleconych przez RDLP²² Olsztyn na łączną kwotę 309,4 tys. zł.

Koszty finansowe ze strony czynników szkodliwych takich jak szkodniki, choroby grzybowe, pasożyty i podtopienia nie były możliwe do oszacowania przez Nadleśnictwo, gdyż były realizowane w ramach kosztów bieżących.

Skutkami powyższych zdarzeń kryzysowych była konieczność wykonywania poprawek w uprawach leśnych oraz odnowienia powstałych luk na skutek uszkodzeń spowodowanych ww. czynnikami. Poza tym nastąpiło zwiększone pozyskanie użytków przygodnych (cięcia nieplanowane) oraz zwiększone wydatki Nadleśnictwa na usunięcie powstałych szkód i czynności związane z ich zapobieganiem w przyszłości. W lutym 2022 roku wystąpiły szkody od wiatru o charakterze klęskowym, w rozproszeniu na całej powierzchni leśnej Nadleśnictwa, w wyniku której pozyskano 20 136,45 m³ drewna.

(akta kontroli str. 9-10,133-134,147-151)

²⁰ Dane z prezentacji PUL 2023-2033, a pochodzących z Instytutu Meteorologii Gospodarki Wodnej Państwowego Instytutu Badawczego (dane ze stacji w Babiętach, Rozóg, Szczytna i Lidzbarka Warmińskiego).

²¹ Jeden pożar w 2020 r. i pięć pożarów w latach 2022-2023.

²² Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych.

3. Realizowanie zadań gospodarczych zawartych w planie urządzenia lasu.

3.1. W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo posiadało PUL na lata 2014 - 2023²³, który obowiązywał do 31 grudnia 2023 r. Nadleśnictwo nie wnioskowało o dokonanie w nim zmian dotyczących zadań w nim określonych i również wydania decyzji Ministerstwa Środowiska.

Projekt PUL na lata 2024-2033 do zakończenia kontroli nie został zatwierdzony²⁴.

Jak wyjaśnił Nadleśniczy, niezatwierdzenie PUL, sygnalizowane był już w umowie na wykonanie projektu PUL, gdzie zapisano, że przekazanie Zamawiającemu całości opracowania nastąpi do końca kwietnia 2024 r., zaś podpisanie protokołu końcowej kontroli i odbioru robót urządzeniowych nastąpi do końca maja 2024 r. Podał, że zakończenie prac nad projektem w zakresie konsultacji społecznych planowane było do końca drugiego kwartału 2024 r. Projekt został skierowany (za pośrednictwem DGLP) do Ministra Klimatu i Środowiska 13 maja 2024 r.

Nadleśnictwo brało udział w zakresie planowania i opracowywania projektu PUL poprzez m.in. udział w Komisji Założeń Planu dla Nadleśnictwa Strzałowo, spotkań z wykonawcą projektu PUL, w uzgodnieniach prac urządzeniowych przedstawionych przez wykonawcę projektu PUL, złożenia wniosków do gmin o zaopiniowanie lasów ochronnych, udział w konsultacjach społecznych oraz udział w naradzie NTG²⁵.

(akta kontroli str. 9-10,125-128,152)

3.2. Z analizy próby celowej dotyczącej realizacji zadań w 2023 r. w zakresie: zalesienia, odnowienia, pielęgnowanie lasu a danymi znajdującymi się w Elaboracie poprzedniego PUL oraz SILP²⁶ wynikało, że zadania gospodarcze przewidziane w poprzednim PUL zostały zrealizowane w następującym stopniu:

- na planowane odnowienia na 118,34 ha zrealizowano 118,55 ha (100,2%); większe o 0,22 ha wykonanie nastąpiło w jednym z oddziałów w obrębie Strzałowo²⁷; Nadleśniczy wyjaśnił, że na etapie planowania prac gospodarczych w 2022 r. błędnie zaplanowano mniejszą powierzchnię; po ujawnieniu błędu w 2023 r. uwzględniono to w protokole odbioru robót; działanie to było zgodne ze wskazówkami zawartymi w poprzednim PUL;
- na planowane pielęgnowanie lasu - gleby na 190,00 ha wykonano 190,00 ha (100%);
- na planowane pielęgnowanie lasu – czyszczenie wczesne (CW) na 68,09 ha zrealizowano 68,48 ha (100,57%); większe o 0,41 ha wykonanie nastąpiło w jednym z oddziałów w obrębie Krutyń²⁸; jak wyjaśnił Nadleśniczy podczas wykonywania zabiegu w 2023 r. (planowane w 2022 r.) stwierdzono rozwój roślinności konkurencyjnej (trzcinki leśnej, malin oraz gatunków drzew lekkonasiennych) i w związku z tym wymagany był zabieg CW na większej powierzchni, co było zgodne ze wskazówkami z poprzedniego PUL;
- na planowane pielęgnowanie lasu – czyszczenie późne (CP) na 61,02 ha wykonano 61,02 ha (100%);
- w 2023 r. Nadleśnictwo nie planowało i nie realizowało zadań związanych z zalesieniami.

(akta kontroli str. 125-128,146,153-164)

²³ Decyzja Ministra Środowiska DLP-I-611/0/6349/14/ŁP z dnia 13 lutego 2014 r.

²⁴ Do 14 września 2024 r.

²⁵ Narada Techniczno-Gospodarcza planu urządzenia lasu na lata 2024-2033 (w grudniu 2023 r.).

²⁶ System Informatyczny Lasów Państwowych.

²⁷ Oddział 07-27-1-02-119 -in-00.

²⁸ Oddział 07-27-2-06-236 -c -00.

4. Pozyskanie drewna.

4.1. W badanym okresie, Nadleśnictwo na każdy rok sporządzało plan pozyskania drewna. Była to przybliżona masa jednej dziesiątej 10-letniego etatu cięć. Plany te podlegały weryfikacji oraz akceptacji przez RDLP.

W latach 2014-2023 w Nadleśnictwie pozyskano 945,2 tys. m³ grubizny (w tym 504,1 m³ w badanym okresie - 53,3%), co w stosunku do etatu miąższościowego użytków głównych, wynoszącego zgodnie z decyzją Ministra Środowiska zatwierdzającego PUL - 945,6 tys. m³ grubizny netto, dało 100% realizacji.

Cięcia rębne wykonano na powierzchni 1 324,11 ha, co stanowiło 99% planowanego etatu powierzchniowego. W ramach tych cięć rębnych pozyskano 294,6 tys. m³, tj. 95,9 % planowanej masy użytków rębnych w PUL (307,1 tys. m³, w tym 159,9 m³ w badanym okresie - 52%).

Zwiększeniu uległo użytkowanie w zakresie cięć rębnych nie zaliczonych na poczet etatu powierzchniowego, na które złożyły się konieczne do wykonania cięcia: uprzątnięcia płazowin i nasienników oraz odnowienie lub wycięcie nowych linii podziału powierzchniowego. W wyniku tych cięć łącznie pozyskano masę w wielkości 7,4 tys. m³.

Jak wynikało z wyjaśnień Nadleśniczego na NTG PUL na lata 2024-2033²⁹, ograniczenia użytkowania rębego miało związek m.in. z:

- powołaniem nowych stref ochronnych ptaków drapieżnych (bielik),
- ochroną źródeł występujących w zlewni rzeki Krutyni oraz pozostawienie stref ochronnych wokół roślin chronionych (cis),
- sąsiedztwem zewnętrznych terenów otwartych, a także śródleśnych bagien i torfowisk wymagające pozostawienia stref ekotonowych.

Nadleśnictwo ze względów przyrodniczych oraz ochronnych podjęło decyzję o zmianie rębni zupełnych na złożone.

Cięcia przedrębne wykonano na powierzchni 12,5 tys. ha, co stanowiło 96,2% planowanego etatu powierzchniowego poprzedniego PUL (13,0 tys. ha). W ramach tych cięć pozyskano 650,6 tys. m³ (w tym 344,3 m³ w badanym okresie – 52,9%), tj. 102,0 % planowanej masy użytków przedrębnych w poprzednim PUL (638,1 tys. m³). W ramach cięć przedrębnych znaczny udział użytkowania przygodnego przedrębego zwiększał intensywność cięć ogółem i uniemożliwił realizację projektowanej w poprzednim PUL powierzchni zabiegów TPP³⁰. Z planowanej w poprzednim PUL intensywności pozyskania w ramach użytkowania przedrębego wynoszącego 49 m³/ha, na skutek porządkowania stanu sanitarnego lasu oraz przygotowania drzewostanów do użytkowania maszynowego (wykonanie szlaków zrywkowych), parametr ten wzrósł do 52 m³/ha (wzrost o 8%).

Łącznie zaplanowana powierzchnia TWP/TPP wynosiła 12,9 tys. ha, a zrealizowano ją w 96,1% wykonując zabiegi na powierzchni 12,4 tys. ha. Niepełne wykonanie TWP Nadleśniczy w referacie uzasadniał zmianami fazy rozwojowej drzewostanu.

Cięcia pielęgnacyjne (CP) miąższościowo wykonano w 155,3% (1,5 tys. m³), zaś powierzchniowo w 99,5% (139,4 ha).

W badanym okresie pozyskano 53,2 tys. m³ drewna opałowego.

(akta kontroli str. 9-10, 19-27, 165-194)

4.2. Z analizy zgodność dokonywanej wycinki w 2023 r. z poprzednim PUL (na próbie celowej 12 oddziałów leśnych w tym: cztery cięcia pielęgnacyjne - w dwóch

²⁹ Dalej: referat Nadleśniczego.

³⁰ Trzebież późna pozytywna.

przypadkach trzebież wczesna pozytywna³¹ i w dwóch trzebież późna pozytywna³², w sześciu użytkowanie rębne³³ i dwóch cięcia przygodne³⁴) wynikało, że prace wykonano zgodnie z Zasadami użytkowania lasu³⁵. I tak:

- prace pozyskania drewna, w powyższej próbie, leśniczowie wykonali na podstawie sporządzanego na początku każdego roku w Nadleśnictwie wniosku cięć (plan pozyskania sporządzany oddzielnie dla każdego leśnictwa);
- prace te ujęte były w złożonych przez leśniczych wnioskach miesięcznych do wykonania zlecenia³⁶, w których opisane były: grupa czynności, adres leśny, pozycja planu, ilość metrów drewna do pozyskania oraz termin wykonania prac; wszystkie te dane zawarte były w rocznym wniosku cięć;
- na podstawie podpisanego wniosku, leśniczy sporządzał zlecenie prac dla ZUL;
- przed wejściem pracowników ZUL wykonywane były lustracje drzewostanu przez leśniczego (danego wydzielienia) pod kątem występowania drzew dziuplastych lub występowania gniazd; w wyniku wizji terenowych (najdalej 7 dni przed rozpoczęciem prac) stwierdzono występowanie 77 drzew dziuplastych oraz gniazdowych³⁷ i oznaczono je farbą w formie litery „E”;
- cięcia przygodne (sanitarne) poprzedzone były lustracją terenową pod kątem zasiedlenia drzew przez szkodniki i odnotowania takich przypadków w Rejestrze drzew trocinkowych; w ramach cięć przygodnych usuwane były również wywroty, złomy i drzewa zagrażające zdrowiu lub mieniu publicznemu;
- w przypadku TWP jedno cięcie wykonano poniżej planu tj. w 83,2% na sześciu pododdziałach, w tym trzech leśnych o powierzchni łącznej 6,17 ha i trzech nieleśnych o powierzchni 1,97 ha, w drugim powyżej planu w 104,3% na czterech pododdziałach, w tym leśnych o powierzchni łącznej 4,31 ha i jednym nieleśnym o powierzchni 4,12 ha;
- w przypadku TPP cięcia wykonano w 136,7% na sześciu pododdziałach leśnych o powierzchni łącznej 10,01 ha i 104,8% na trzech pododdziałach leśnych o powierzchni łącznej 32,6 ha;
- w przypadku użytkowania rębego w dwóch przypadkach wykonano poniżej planu tj. w 88,6% (16,26 ha) i 99,7% (12,15 ha), zaś w pozostałych czterech w: 109,5% (5,70 ha), 102,7% (8,24 ha), 102,2% (4,62 ha) i 103,0% (15,16 ha);
- po wykonaniu usługi cięć spisywano protokół zwrotu powierzchni między leśniczym a ZUL;
- ilość wykonanych prac przez ZUL, zgodnie z instrukcją, mieściła się w granicach 80-120%³⁸ planu pozyskania drewna i była zgodna z umowami zawartymi z ZUL;
- szkice cięć odnowieniowych sporządzał leśniczy, kontrolę merytoryczną sprawował inżynier nadzoru oraz specjalista ds. użytkowania lasu, a zatwierdzał Nadleśniczy.

(akta kontroli str. 195-305)

³¹ Adres: 07-27-1-01-33 -g -00,07-27-1-02-60 -b -00.

³² Adres: 07-27-2-05-50 -d -00, 07-27-2-06-206 -a -00.

³³ Adres: 07-27-1-01-7 -f -00, 07-27-1-03-72 -g -00, 07-27-2-05-11 -h -00, 07-27-2-05-12 -f -00, 07-27-3-09-156 -j -00, 07-27-3-11-17 -c -00.

³⁴ Adres: 1/ leśnictwo Uklanka, lokalizacja 32 a, c, h; 2/ leśnictwo Koloin, lokalizacja 202b,229a.

³⁵ Zarządzenie DGLP nr 66 z dnia 7 listopada 2019 r. w sprawie wprowadzenia wytycznych pod nazwą „Zasady użytkowania lasu w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych”.

³⁶ Według Zarządzenia nr 3/14 W sprawie sporządzania i obiegu dokumentu i Zlecenie z dnia 3 lutego 2014 r.

³⁷ Adres leśny: leśnictwo Jeziorko;1/33h,2/33o,3/07-27-2-06-206a.

³⁸ Wykonanie w granicach 80-120% wynikało z: błędnie wyszacowanej masy przez leśniczego, brak ludzi do pracy w ZUL, późne wejście na teren, awaria maszyn. W przypadku wykonania prac poniżej 80% w umowie z ZUL przewidziano kary umowne.

W wyniku oględzin³⁹ trzech adresów leśnych potwierdziła się ilość drzew dziuplasto/gniazdowych⁴⁰ odnotowanych w wizjach terenowych przed przystąpieniem do prac gospodarczych.

(akta kontroli str. 306-314)

4.3. W związku z expiracją poprzedniego PUL z dniem 31 grudnia 2023 r. Nadleśnictwo pozyskiwało drewno w 2024 r. m.in. na podstawie zarządzenia Nadleśniczego w sprawie zatwierdzenia prowizorium planu finansowo-gospodarczego na rok 2024 Nadleśnictwa Strzałowo⁴¹ oraz pisma zastępcy Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych⁴² z dnia 18 grudnia 2023 r., w którym określono zakres i rozmiar prac związanych z:

- pozyskaniem drewna w ilości 94,1 tys. m³ grubizny netto, w tym w użytkowaniu rębnym 27,2 tys. m³ grubizny netto,
- pielęgnowaniem lasu w rozmiarze 1,7 ha, w tym: pielęgnowanie gleby, czyszczenie wczesne, czyszczenie późne, trzebieże wczesne i późne,
- odnowienia około 37 ha.

W okresie od 1 stycznia 2024 r. Nadleśnictwo prowadziło prace na podstawie projektu PUL, który został przedłożony przez wykonawcę prac urzędzeniowych na NTG w grudniu 2023 r. oraz projektu planu cięć przedstawionego podczas prowadzonych prac urzędzeniowych w sierpniu 2023 r.

Nadleśnictwo w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 30 czerwca 2024 r. pozyskało 47,9 tys. m³ drewna (51% planu). W związku z tym, iż 99,67 % powierzchni znajdującej się w zarządzie Nadleśnictwa była objęta ustawową formą ochrony przyrody takimi jak obszary Natura 2000 (99,61%)⁴³ i zespół przyrodniczo krajobrazowy⁴⁴, pozyskanie drewna w 2024 r. odbywało się na obszarze objętym ochroną przyrody.

W dniu 22 marca 2024 r. projekt PUL został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

Jak wyjaśnił Nadleśniczy wszystkie prace związane z pozyskaniem drewna, zarówno te pielęgnacyjne, jak i zrębowe, były prowadzone zgodnie z celami ochronnymi wyznaczonymi dla tych obszarów. Podczas prac leśnych uwzględniano konieczność zachowania bioróżnorodności, ochrony siedlisk naturalnych oraz gatunków roślin i zwierząt. Zabiegi pielęgnacyjne miały na celu poprawę zdrowotności i stabilności drzewostanów oraz przystosowanie ich do zmian klimatycznych.

(akta kontroli str. 133,147-151,315-330)

4.4. Dane z Wielkoobszarowej Inwentaryzacji Stanu Lasu (WISL) zbierane były przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej na podstawie umowy⁴⁵ z Dyrekcją Generalną Lasów Państwowych. Dane te publikowane były na stronie internetowej - Bank Danych o Lasach⁴⁶ w skali DGLP lub RDLP.

Dane w raportach LPIR-8 za lata 2019-2024 ujmowano w skali Nadleśnictwa.

(akta kontroli str. 165-194)

³⁹ 21 sierpnia 2024 r.

⁴⁰ Dwa drzewa z gniazdami powyżej 25 cm i dziewięć drzew dziuplastych.

⁴¹ Zarządzenie nr 35/2023 Nadleśniczego Nadleśnictwa Strzałowo z dnia 24 października 2023 r. w sprawie zatwierdzenia prowizorium planu finansowo-gospodarczego na rok 2024 Nadleśnictwa Strzałowo.

⁴² Dalej: „RDLP”.

⁴³ Obszar „Puszcza Piska” PLB280008 (19 978,34 ha), obszar „ostoja Piska” PLH280048 (16 500,53 ha) i obszar „Mazurska Ostoja Żółwia Baranowo (178,65 ha).

⁴⁴ Mazurski Park Krajobrazowy (13 633,55 ha).

⁴⁵ nr EZ.271.1.10.2020 z dnia 3 sierpnia 2020 r.

⁴⁶ <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/wisl>

5. Aktywność w zakresie zwiększania powierzchni lasów i ich bioróżnorodności.

5.1. Powierzchnia Nadleśnictwa w stosunku do początku okresu poprzedniego PUL zwiększyła się o 19,2757 ha. Ilość użytków gruntowych opisanych jako Ls – las, zmalała o 0,9766 ha z powodu przejmowania i przekazywania gruntów leśnych pomiędzy sąsiednimi nadleśnictwami. Jednym z istotniejszych było przekazanie do Nadleśnictwa Maskulińskie 2,55 ha gruntów leśnych ze względu na położenie administracyjne.

Powierzchnia użytków ekologicznych, w wyniku przeniesienia zarządu ze Starosty Mrągowskiego i Szczycieńskiego na Nadleśnictwo, zwiększyła się łącznie o 23,5800 ha.

Spadek w udziale powierzchniowym gatunku panującego charakteryzował sosnę, bo o 1,18% (102,90 ha). Największy wzrost powierzchni zauważono w drzewostanach z dominującym dębem, o 1,18% (218,69 ha). Zauważalny był również spadek powierzchni z dominującą brzozą o 0,73% (127,51 ha). Wzrosła natomiast powierzchnia drzewostanów olszowych o 53,29 ha (0,28%). W nowej rewizji projektu PUL jako gatunek panujący pojawił się buk na powierzchni 7,22 ha (0,04%).

W Nadleśnictwie rozkład klas wieku zarówno pod względem powierzchni, jak i zapasu był zbliżony do normalnego. Podklasa Va, która jako jedyna odbiegała od struktury całego Nadleśnictwa, pochodziła z okresu 1934-1943, co zburzyło prowadzenie gospodarki leśnej w tamtym okresie. Z analizy rozkładu klas wieku w poszczególnych obrębach leśnych wynikała dominacja w powierzchni IVb podklasie wieku w obrębie Babięta sięgającą do 20,6% powierzchni leśnej, zaś w pozostałych obrębach 8,17% w Strzałowie i 11,13% w Krutyni. W Nadleśnictwie widoczny był duży odsetek drzewostanów w klasie odnowienia (3,54%). Zręby stanowiły 0,32% powierzchni leśnej.

Z porównania struktury w klasach wieku na powierzchni zalesionej i niezalesionej oraz zapasu poprzedniej i obecnej rewizji urządzenia lasu wynikało, że nastąpiło zwiększenie zapasu na powierzchni leśnej o 14,6 tys. m³, na powierzchni leśnej zalesionej wartość ta wyniosła 15,2 tys. m³. Nastąpił spadek powierzchni leśnej niezalesionej o 42,83 ha, zaś nastąpił wzrost powierzchni gruntów leśnych ogółem o 86,73 ha.

Ocena drzewostanów Nadleśnictwa wynikała również z aktualnego stanu siedliska oraz form degeneracji lasu. Na terenie Nadleśnictwa siedliska naturalne (zgodne z naturalną postacią w lasach pozostających w stanie ekologicznej równowagi elementów siedliskowych i zbiorowisk roślinnych) oraz w stanie zbliżonym do naturalnego występowały na łącznej powierzchni 11 661,20 ha (64,20%). Siedliska zniekształcone zajmowały obszar o powierzchni 6 621,39 ha, co stanowiło 35,81% całkowitej powierzchni leśnej Nadleśnictwa. Tereny te charakteryzowały się znacznymi odchyleniami od naturalnych warunków leśnych, co wynikało z przekształceń, które miały miejsce na przestrzeni lat. Na terenie Nadleśnictwa nie występowały siedliska zdegradowane, zaś siedliska silnie zdegradowane występowały na powierzchni 0,20 ha.

Jak wyjaśnił Nadleśniczy największą część zniekształconych siedlisk stanowiły drzewostany porolne, zajmujące 4 195,51 ha. Tereny te były wcześniej wykorzystywane rolniczo, co miało istotny wpływ na ich obecny stan. Uprawa roli doprowadziła do powstania specyficznej warstwy płuźnej na głębokości 20-30 cm, która utrudnia naturalne procesy tworzenia się leśnego ekosystemu. Ponadto, długotrwała działalność rolnicza wpłynęła na zaburzenie równowagi ilościowej składników mineralnych w glebie, a także spowodowała wzrost poziomu pH. W efekcie, w runie leśnym tych obszarów dominowały gatunki typowe dla łąk i pól, głównie trawy. Jak podał Nadleśniczy proces przekształcania tych terenów

w pełnowartościowe siedlisko leśne będzie długotrwały i może trwać nawet przez dwa pokolenia drzewostanów.

Nadleśniczy wyjaśnił, że część zniekształconych siedlisk stanowiły powierzchnie, które uległy degradacji na skutek niewłaściwej gospodarki leśnej prowadzonej w okresie powojennym. Podał, że w tamtym czasie powszechną praktyką było masowe zalesianie gruntów gatunkami iglastymi, zwłaszcza sosną i świerkiem. Działania te prowadzono na żyznych siedliskach, które naturalnie powinny być zajmowane przez lasy liściaste. Takie niewłaściwe decyzje skutkowały powstaniem drzewostanów nieodpowiednich dla danych warunków siedliskowych, co doprowadziło do dalszego zniekształcenia tych terenów.

Nadleśniczy wyjaśnił również, że silnie zdegradowane siedlisko znajdowało się na dawnym polu biwakowym, położonym na zboczu Jeziora Mokrego. Degradacja tego terenu była wynikiem intensywnej działalności człowieka, która uniemożliwiła naturalne kształtowanie się siedliska leśnego. Podał, że obszar ten nie był już wykorzystywany turystycznie, co zatrzymało proces degradacji. Obecnie na tym terenie zachodzi proces naturalnej sukcesji, polegający na samoistnym odtwarzaniu się siedliska leśnego.

(akta kontroli str. 15-17,331-377)

5.2. W badanym okresie na terenie Nadleśnictwa organizmem szkodliwym wyrządzającym największe straty był kornik drukarz. Rokrocznie Nadleśnictwo prowadziło zabiegi zwalczające i ochronne w drzewostanach świerkowych. Systematycznie co roku prowadziło także monitoring poprzez wywieszanie pułapek feromonowych, co pozwalało na ocenę zagrożenia oraz podjęcie działań ograniczających. W poszczególnych latach Nadleśnictwo prowadziło następujące zabiegi monitorujące i ograniczające występowanie szkodników wtórnych świerka (kornik drukarz, kornik ostrozębny): pułapki feromonowe (od 346 do 361 sztuk w każdym badanym roku), pułapki klasyczne (od 509 do 602 sztuk rocznie), usuwanie drzew zasiedlonych (łącznie 16,7 tys. m³, w tym 6,3 tys. m³ w 2023 r. - 37,7% ogółu) i korowanie drewna łącznie 0,5 tys. m³.

Na terenie Nadleśnictwa występował ponadto szkodnik wtórny, przyplaszczek granatek, wyrządzający szkody w drzewostanach sosnowych szczególnie na gruntach porolnych.

W ramach cięć sanitarnych w latach objętych kontrolą zostało usuniętych łącznie 0,96 tys. m³ drewna zasiedlonego, w tym najwięcej w 2024 r. – 0,23 tys. m³.

Natomiast w ramach cięć sanitarnych w Nadleśnictwie pozyskano łącznie 20,8 tys. m³ posuszu, najwięcej 14,8 tys. m³ w latach 2023-2024 (I półrocze) - 71,2%.

(akta kontroli str. 133-134,378-385)

5.3. Z analizy porównawczej poszczególnych badanych lat, w zakresie zalesienia gruntów określonych w poprzednim PUL z zalesieniem przedstawionym w sprawozdawczości SILP za te lata, wynikało, że były one tożsame lub bardzo zbliżone i kształtowały się w granicach 18,2 tys. ha.

W porównaniu z poprzednim okresem gospodarczym nastąpiło zwiększenie zapasu na powierzchni leśnej o 14 570 m³, na powierzchni leśnej zalesionej wartość ta wyniosła 15 233 m³.

W porównaniu do stanu na 1 stycznia 2014 r. nastąpił spadek powierzchni leśnej niezalesionej o 42,83 ha, zaś wzrost powierzchni gruntów leśnych ogółem o 86,73 ha. Powierzchnia zrębów utrzymywała się na tym samym poziomie 0,02% powierzchni leśnej.

(akta kontroli str. 331-377)

6. Nabywanie nieruchomości.

6.1. Nadleśnictwo w badanym okresie podejmowało działania w celu przejęcia w zarząd Lasów Państwowych gruntów przeznaczonych do zalesienia, a stanowiących własność Skarbu Państwa poprzez:

- podejmowanie rozmów bezpośrednio z lokalnymi samorządami oraz Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa Oddziałem w Olsztynie (KOWR);
- umieszczenie na stronie internetowej Nadleśnictwa ogłoszenia z informacją o możliwości i chęci zakupu przez Lasy Państwowe lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia;
- bieżący monitoring ofert sprzedaży lasów lub gruntów przeznaczonych do zalesienia pojawiających się w lokalnych portalach internetowych oraz prasie.

(akta kontroli str. 386-388)

6.2. Nadleśnictwo w okresie 2019-2024 (I półrocze) nabyło poniższe nieruchomości:

- w 2019 r. nabyło nieruchomość rolną⁴⁷ o powierzchni 1,3900 ha z przeznaczeniem na cele gospodarki leśnej i łowieckiej, w tym jako poletko zgryzowe na poprawę warunków bytowania zwierzyny; była to likwidacja enklawy obcej własności wśród gruntów w zarządzie LP,
- w 2019 r. w drodze zamiany z Gminą Piecki nabyło nieruchomość rolną⁴⁸ o powierzchni 0,0303 ha,
- w 2023 r. w drodze zamiany z Gminą Świętajno nabyło nieruchomość drogową⁴⁹ o powierzchni 0,1000 ha przeznaczonej na cele poprawy warunków prowadzenia gospodarki leśnej oraz likwidacji enklawy obcej własności wśród gruntów w zarządzie LP.

W latach 2019 – 2024 (I połowa) Nadleśnictwo w jednym przypadku skorzystało z prawa pierwokupu (w 2019 r.).

W badanym okresie wystąpiły następujące ograniczenia związane z nabywaniem nieruchomości:

- brak graniczenia gruntów wystawionych do sprzedaży z gruntami będącymi w zarządzie LP,
- nieruchomości nie stanowiły pełnych enklaw gruntów obcej własności wśród gruntów w zarządzie LP,
- mała powierzchnia działek leśnych będących przedmiotem sprzedaży, powierzchnia poniżej 0,10 ha nie spełniała definicji lasu określonej w art.3 ust.1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach⁵⁰,
- rozdrobnienie i fragmentacja kompleksów wśród gruntów obcej własności, potencjalne ich nabycie tworzyłoby enklawy wśród gruntów obcej własności, uniemożliwiające prowadzenie zabiegów pielęgnacyjnych, a co za tym idzie racjonalnej gospodarki leśnej; nie byłoby możliwe na takich działkach pozyskanie, zrywka, składowanie i transport drewna bez zgody właścicieli gruntów innej własności,
- zbywanie w jednej umowie nieruchomości składającej się z gruntów leśnych i nieleśnych bez możliwości ich zalesienia,
- brak możliwości regulacji granicy polno-leśnej oraz likwidacji uciążliwych współwłasności,

⁴⁷ Działka nr 111, obręb ewidencyjny Krutyński Piecek, PsV.

⁴⁸ Działka nr 64/8, obręb ewidencyjny Krutyń, RVI,

⁴⁹ Działka nr 496/12 (dr) obręb ewidencyjny Spychowo.

⁵⁰ Dz. U. z 2024 r. poz. 530.

- rozbieżności dotyczące wartości nieruchomości tj. wartości oczekiwanej przez sprzedającego, a wartości rynkowej określonej przez uprawnionego rzeczoznawcę majątkowego w operacie szacunkowym (przeważnie niższa).

Średni koszt nabycia gruntu wynosił: w 2019 r. – 69,6 tys. zł/ha, zaś w 2023 r. – 124,5 tys. zł/ha.

(akta kontroli str. 386-388)

7. Działania w celu ograniczania negatywnego wpływu antropopresji.

Nadleśnictwo, wspólnie z wykonawcą projektu PUL, 27 października 2023 r. złożyło wniosek do DGLP, za pośrednictwem RDLP, o uznanie sześciu obszarów lasu za lasy ochronne⁵¹ i pozbawienie dwóch obszarów lasów charakteru ochronnego⁵². Do pisma dołączono uzyskane opinie gmin. W przypadku zwiększenia lasów ochronnych, w dwóch przypadkach opinia gmin była negatywna, w czterech gminy nie wyraziły opinii. W przypadku pozbawienia lasów charakteru ochronnego w jednym przypadku opinia gminy była pozytywna, w drugim gmina nie wyraziła opinii.

Minister Klimatu i Środowiska decyzją z 7 grudnia 2023 r. uwzględnił całość wniosku, w wyniku którego powierzchnia lasów ochronnych, pozostającego w zarządzie PGL LP na terenie Nadleśnictwa Strzałowo, zwiększyła się o 50 ha, tj. do powierzchni łącznej 14,6 tys. ha (76,8% powierzchni leśnej).

(akta kontroli str. 386-407)

8. Zabezpieczenie przeciwpożarowe.

8.1. Kategoria III zagrożenia pożarowego dla Nadleśnictwa została ustalona podczas sporządzania PUL na lata 2024-2033 oraz w poprzednim PUL.

W latach 2019-2024 (I półrocze) na terenie lasów Nadleśnictwa odnotowano łącznie sześć pożarów. Największa powierzchnia pożarów wystąpiła w 2022 r., gdzie spaleni uległo 0,94 ha. Całkowita powierzchnia pożarów w badanym okresie wyniosła 1,22 ha, natomiast średnia powierzchnia pożaru wyniosła 0,2 ha.

(akta kontroli str. 9-10,38,408-444)

8.2. W 2019 r. stosownie do wymogu art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy o ochronie przeciwpożarowej opracowano „Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru lasu w Nadleśnictwie Strzałowo”. Natomiast w latach 2020-2024 Nadleśnictwo opracowywało trzy różne wersje powyższego dokumentu, oddzielnie dla każdego powiatu (mrągowskiego, szczycieńskiego i piskiego). Dane ogólne w opracowanym dokumencie dla powiatu mrągowskiego i szczycieńskiego były tożsame, zaś różniły się danymi w załącznikach, zaś w dokumencie opracowanym dla powiatu piskiego część danych ogólnych oraz załączniki opracowane były tylko dla powiatu piskiego.

Stosownie do punktu 4.11.4 Instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu, dokumenty te były corocznie aktualizowane i w terminie do 30 marca każdy dokument dotyczący danego powiatu uzgadniany z odpowiednią komendą PSP⁵³ (opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

Dokumenty te sporządzono zgodnie z załącznikiem nr 8 do Instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu, zamieszczając w nim min: informacje ogólne o Nadleśnictwie, charakterystykę pożarową lasów, dane organizacyjno-techniczne ochrony przeciwpożarowej oraz instrukcję postępowania pracowników Nadleśnictwa

⁵¹ Powierzchnia łączna 14 554,49 ha.

⁵² Powierzchnia łączna 45,98 ha.

⁵³ Komenda powiatowa PSP w Mrągowie, Szczycie i Pisz.

w przypadku zaistnienia pożaru lasu. Mapy kartograficzne wykonane były w wersji elektronicznej.

(akta kontroli str. 445-501)

8.3. Jak wynikało z poprzedniego PUL i projektu PUL, Nadleśnictwo do urządzenia lasu w punkty czerpania wody (PCW), wykorzystywało w dziewięciu przypadkach naturalne jeziora, w jednym rzekę i w jednym ciek wodny. Łącznie na terenie Nadleśnictwa w okresie objętym kontrolą funkcjonowało 11 PCW.

Rozmieszczenie PCW oraz ich stan techniczny spełniał obowiązujące normy, w tym wyposażone były w stanowiska czerpania wody i zapewniały zapas wody.

W trakcie oględzin trzech punktów czerpania wody (po jednym przy jeziorze, na rzece i cieku wodnym) ustalono, że wszystkie z nich spełniały wymagania wynikające z Instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasów oraz obowiązujących norm, w tym m.in. istniała możliwość pobierania tej wody wraz z dojazdami i placami do manewrowania pojazdami. Powyższe punkty czerpania wody zostały prawidłowo oznakowane. Stwierdzono również, że na mapie sytuacyjno-przeglądowej ochrony przeciwpożarowej Nadleśnictwa w projekcie PUL nie wykazano drogi dojazdowej do punktu czerpania wody 3, a wykazany w projekcie nowego PUL dojazd pożarowy nr 19 do PCW 3 od 1 stycznia 2024 r. stracił status drogi pożarowej.

Nadleśniczy wyjaśnił, że brak w projekcie PUL dojazdu pożarowego do PCW 3 wynikał z niedopatrzenia na etapie projektowania tego dokumentu. Podał, że 13 września 2024 r. powyższy błąd został przekazany do RDLP⁵⁴, celem przekazania go do wykonawcy projektu PUL.

(akta kontroli str. str.430-431,505-511)

8.4. Docelowa sieć drogowa dla Nadleśnictwa została wykonana w roku 2020 r. Numeracja dróg leśnych w sieci drogowej, w tym dojazdów pożarowych, w porównaniu z poprzednim i projektowanym PUL była inna. Nadleśniczy wyjaśnił, że wykonawca nadaje numery bez uwzględnienia istniejącej numeracji dojazdów pożarowych i dróg leśnych.

W poprzednim PUL na terenie Nadleśnictwa wyznaczonych było 61 dojazdów pożarowych o łącznej długości 239,31 km, zaś w projekcie PUL oraz w „Sposobach postępowania na wypadek powstania pożaru lasu dla Nadleśnictwa Strzałowo” wyznaczono 24 docelowe dojazdy pożarowe o długości łącznej 106,68 km. Sieć dojazdów spełniała wymagane warunki gęstości sieci przy III kategorii zagrożenia pożarowego. Zgodnie z wykazem poprzedniego PUL stan techniczny dojazdów pożarowych w projektowanym PUL przedstawiał się następująco: 10 dojazdów w stanie dobrym (41,7%) i 14 średnim (58,3%)⁵⁵. Spośród wyznaczonych dojazdów 12 posiadało nawierzchnię gruntową naturalną, zaś 12 twardą nieulepszoną.

Poddane 27 czerwca 2024 r. kontroli dojazdy pożarowe, przez Państwową Straż Pożarną, były przejezdne.

W trakcie oględzin czterech dojazdów pożarowych (nr 19 – droga nie przewidziana w projekcie PUL, nr 20, nr 51 i nr 52)⁵⁶ ustalono, że dwie były w stanie technicznym dobrym, zaś dwie w średnim. Stwierdzono, że drogi były w wykazie przebiegów dojazdów pożarowych zarówno w poprzednim PUL jak i w projekcie PUL oraz wykazane na mapie sytuacyjno-przeglądowej ochrony przeciwpożarowej Nadleśnictwa, poza dojazdem nr 19, którego nie było na tej mapie, zaś w wykazie PCW wykazywano jako drogę dojazdową.

⁵⁴ Zleceniodawca wykonania projektu PUL.

⁵⁵ Nie występowały dojazdy pożarowe w stanie technicznym zadowalającym lub złym.

⁵⁶ 9 sierpnia 2024 r.

Wszystkie oglądane dojazdy pożarowe były w stanie umożliwiającym prowadzenie działań ratowniczych przez jednostki ochrony pożarowych. Drogi te były oznaczone piktogramami malowanymi na drzewach. W trakcie oględzin stwierdzono brak tablic kierunkowych do PCW na całości lub części oglądanych dróg (opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

Nadleśnictwo na remonty i utrzymanie dróg leśnych, w tym między innymi na dojazdy pożarowe, wydało w poszczególnych latach następujące kwoty: w 2019 r. – 170,7 tys. zł, w 2020 r. – 514,8 tys. zł, w 2021 r. – 501,7 tys. zł, w 2022 r. – 658,7 tys. zł, w 2023 r. – 1 183,5 tys. zł i w 2024 r. (I półrocze) – 31,9 tys. zł (528,3 tys. zł – planowane).

W 2022 r. Nadleśnictwo przebudowało dojazd pożarowy nr 37 w leśnictwie Krutyń na odcinku 2,1 km wydając na ten cel kwotę 530,9 tys. zł. Średni koszt budowy wyniósł 0,25 mln zł/km.

W minionym okresie Nadleśnictwo nie dofinansowywało remontów dróg lokalnych.

(akta kontroli str. 9-10,408-413,426-431,505-511,527-530,681-682)

8.5. Jak wynikało z PUL, wymóg dotyczący odległości dojazdów pożarowych od lasu określony § 8 pkt 1 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej lasów pozostawał spełniony dla 100% powierzchni Nadleśnictwa. Odległości pomiędzy dowolnym punktem lasu w zarządzie Nadleśnictwa, a najbliższą drogą publiczną, nie przekraczała 1,5 km.

(akta kontroli str. 133-134,426-430,575-576)

9. Działania w zakresie łagodzenia skutków zjawisk ekstremalnych.

9.1. Nadleśnictwo w celu łagodzenia skutków zjawisk ekstremalnych podejmowało działania, które pokrywały się z działaniami zmierzającymi do adaptacji gospodarki leśnej do zmian klimatycznych.

Nadleśnictwo zostało objęte „Kompleksowym programem przeciwdziałania procesom zamierania lasów w Polsce oraz działań mitygujących w perspektywie do 2023 r.” Program obejmował kluczowe działania w zakresie hodowli i ochrony lasu, ochrony siedlisk i gatunków, gospodarki wodnej i ochrony przeciwpożarowej lasu. W ramach programu realizowano zadania związane z zwiększaniem różnorodności gatunkowej, strukturalnej i wiekowej drzewostanów, zadania z zakresu małej retencji, ochrony siedlisk bagiennych, maksymalnego wykorzystanie odnowień naturalnych, przebudowy drzewostanów odznaczających się wysokim poziomem ryzyka powstania różnego rodzaju szkód.

Poza wymienionymi działaniami Nadleśnictwo realizowało w ramach porozumienia z RDOŚ Olsztyn⁵⁷ zadanie ochronne wynikające z zatwierdzonego Planu zadań ochronnych dla siedliska przyrodniczego 7120 (torfowisko wysokie zdegradowane) na powierzchni 79,34 ha.

Nadleśnictwo złożyło również wniosek do GDLP o przystąpienie do projektu „Lasy dla mokradeł – ochrona siedlisk hydrogenicznych na obszarach cennych przyrodniczo”⁵⁸. Projekt obejmie działania z zakresu ochrony czynnej siedlisk i gatunków na powierzchni 485,59 ha i szacunkowej wartości działań 9 217,4 tys. zł brutto.

(akta kontroli str. 133-134,575-576,663-675)

⁵⁷ WOF-OA.023.21.2020 EBA.6.

⁵⁸ Planowanego do realizacji w ramach PO Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS – Ochrona przyrody i rozwój zielonej infrastruktury), a koordynowanego przez CKPŚ.

9.2. W latach 2019-2024 (I połowa roku) Nadleśnictwo nie otrzymywało dotacji celowych na realizację zadań zleconych przez administrację rządową w ramach art. 54 ustawy o lasach. Zadania wymienione w art. 54 ustawy o lasach, Nadleśnictwo realizowało ze środków własnych, w tym m.in.:

- wykup lasów i gruntów do zalesień oraz ich rekultywację, a także wykup innych gruntów w celu zachowania ich przyrodniczego charakteru,
- sprawowanie nadzoru nad obszarami wchodzącymi w skład sieci Natura 2000,
- finansowanie edukacji leśnej społeczeństwa, w szczególności poprzez tworzenie i prowadzenie leśnych kompleksów promocyjnych, zakładanie ścieżek przyrodniczo-leśnych - realizowano ze środków własnych.

Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił, że powodem braku tych dotacji był niski koszt realizacji realizowanych zadań, o których mowa w art. 54 ww. ustawy, co umożliwiło ich pokrycie ze środków własnych Nadleśnictwa. W związku z tym nie było konieczności ubiegania się o dodatkowe fundusze zewnętrzne.

(akta kontroli str. 133-134,575-579)

10. Wymagania dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej.

Nadleśnictwo, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej⁵⁹, realizowało następujące działania:

- pracownicy Nadleśnictwa dokonywali przeglądów powierzchni (wizji terenowych) nie wcześniej niż na dwa tygodnie przed zleceniem prac z zakresu gospodarki leśnej ZUL; podczas przeglądów dokonywano sprawdzenia występowania gatunków wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz gatunków ptaków objętych ochroną lub potencjalnych miejsc ich występowania; działania te realizowano poprzez oznakowanie w terenie drzew dziuplastych, drzew z gniazdami ptaków o średnicy powyżej 25 cm oraz innych gniazd wieloletnich i jednorocznie zasiedlonych;
- na powierzchniach rębnych pozostawiano fragment starodrzewu w ilości nie mniejszej niż 5% powierzchni oraz pojedyncze drzewa w ilości 3-5 sztuk na 1 ha;
- nie stosowano rębni zupełnych oraz rębni zupełnych gniazdowych w pasie 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych;
- w pasie 10 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych pozostawiano zwalone pnie drzew, podszyt, duże kamienie w celu ułatwienia zwierzętom migracji;
- na powierzchniach, na których wykonywano pielęgnację lasu w celu minimalizowania uszkodzenia gleby przy pozyskaniu i zrywce drewna, powierzchnie udostępniano poprzez zakładanie szlaków operacyjnych.

Powyższe działania zostały rozszerzone w marcu 2024 r. zarządzeniem Nadleśniczego⁶⁰ m.in. o działania dotyczące ochrony różnorodności biologicznej.

(akta kontroli str. 133-134,580-603)

11. Wykonywanie zaleceń z kontroli.

11.1. W okresie objętym kontrolą do Nadleśnictwa nie wpłynęły żadne skargi lub wnioski dotyczące gospodarki leśnej.

(akta kontroli str. 530)

⁵⁹ Dz.U. z 2023, po. 672.

⁶⁰ Zarządzenie nr 18/2024 z dnia 15 marca 2024 r. w sprawie wytycznych dotyczących ochrony różnorodności biologicznej oraz stosowania dobrych praktyk w zakresie gospodarki leśnej na terenie Nadleśnictwa Strzałowo.

11.2. W badanym okresie Nadleśnictwo zostało objęte następującymi kontrolami dotyczącymi prowadzenia gospodarki leśnej:

- W latach 2020 – 2024 corocznie kontrole przeprowadzał Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa (łącznie sześć kontroli - raz lub dwa razy w roku). W 2024 r. kontrole przeprowadzono w zakresie stosowania środków ochrony roślin z uwzględnieniem realizacji zasad integrowanej ochrony roślin, zaś w pozostałych pięciu kontrolach w zakresie weryfikacji zgodności z prawodawstwem Unii dotyczącym środków ochronnych przeciwko agrofagom roślin. W żadnej z przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.
- W latach 2019 – 2024 (poza 2022 r.) osiem kontroli przeprowadziły komendy powiatowe PSP. Przedmiotem kontroli były m.in. punkty czerpania wody, drogi (dojazdy) pożarowe, pasy przeciwpożarowe, ruchoma i stacjonarna obserwacja terenu, stan i wyposażenie bazy sprzętu przeciwpożarowego wg kategorii lasu. W wyniku czynności kontrolno-rozpoznawczych nie stwierdzono nieprawidłowości.
- W 2022 r. Zespół ds. ochrony przyrody RDLP w Olsztynie w zakresie minimalizowania wpływu gospodarki leśnej na gatunki chronione ptaków w trakcie realizacji zabiegów gospodarczych. W trakcie kontroli wykazano nieprawidłowości dotyczące m.in. niedotrzymania terminów lustracji lub braku wizji terenowych przed rozpoczęciem prac związanych z pozyskaniem drewna oraz nieudokumentowania ilości i ewentualnie lokalizacji drzew z ujawnionymi dziuplami i z gniazdami. Postawione wnioski zostały przez Nadleśnictwo wykonane poprzez dopracowanie przepisów w zakresie wizji terenowych.
- W 2021 r. Wydział Kontroli i Audytu Wewnętrznego RDLP w Olsztynie przeprowadził kontrole w zakresie sprawowania kontroli wewnętrznej oraz jej dokumentowania przez inżynierów nadzoru. Nie stwierdzono nieprawidłowości.
- W 2023 r. Inspekcja Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych⁶¹ przeprowadziła kontrolę dotyczącą prowadzenia gospodarki leśnej za okres 2013 - 2022. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in.:
 - jednego przypadku nabywania gruntów przeznaczonych do zalesienia na podstawie nieaktualnego operatu szacunkowego nabywanej nieruchomości,
 - w zakresie urządzenia lasu: trzech niezgodności opisu taksacyjnego w SILP ze stanem faktycznym na gruncie, w jednym przypadku niezgodność ustaleń terenowych z Leśną Mapą Numeryczną, nieodnotowania w SILP nawrotu kolejnego w przypadku 11 zabiegów,
 - w zakresie hodowli lasu: nieprawidłowo wykonanych zabiegów czyszczeń wczesnych na trzech uprawach oraz po jednym zabiegu trzebieży wczesnych i późnych, trzy przypadki błędnej ewidencji wykonanych zabiegów trzebieży,
 - ochrony lasu dotyczące: nienaniesienia na mapę ochrony lasu miejsc wyłożonych pułapek fermonowych oraz innych obiektów, wystąpienia szkód istotnych na jednej powierzchni spowodowanych przez łosie,
 - w zakresie ochrony przyrody: prowadzenie prac pozyskania drewna w marcu, maju i we wrześniu 2020 r. w strefie ochrony bociana czarnego.

Postawione wnioski pokontrolne zostały zrealizowane przez Nadleśnictwo, o czym poinformowano DGLP.

(akta kontroli str. 530-574)

⁶¹ Kontrola okresowa dotycząca prowadzenia gospodarki leśnej za okres od 5 listopada 2013 do 15 grudnia 2022 r. – realizowana przez Inspekcję Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

12. Wypełnianie obowiązków informacyjnych

Na stronie BIP Nadleśnictwa⁶² oraz na stronie internetowej⁶³ opublikowano aktualne dokumenty związane z PUL oraz informacje o środowisku i jego ochronie.

(akta kontroli str. 604-609)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2020-2024 Nadleśnictwo nierzetelnie wywiązało się z obowiązku sporządzania dokumentu „Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru lasu w Nadleśnictwie Strzałowo” oraz jego uzgadniania z komendami PSP. Opracowywano bowiem trzy osobne dokumenty dla każdego powiatu (oddzielnie dla mragowskiego, szczycieńskiego i piskiego), które odrębnie uzgadniano z poszczególnymi komendami PSP. Takie postępowanie nie znajdowało oparcia w art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy o ochronie przeciwpożarowej jak i Instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu, które wymagały opracowania jednego dokumentu dla całego Nadleśnictwa, a nie odrębnie dla jego części położonych na terenie poszczególnych powiatów. Zapis pkt 4.11.3. ww. instrukcji wymagał przy tym uzgodnienia z PSP dokumentu opracowanego dla całego Nadleśnictwa, a nie jego części stanowiących obszar działania poszczególnych komend PSP. Skutkiem takiego postępowania komendy PSP zawężyły analizę tylko do danych dla swojego powiatu, a nie dla obszaru całego Nadleśnictwa.

Zdaniem NIK zastosowany przez Nadleśnictwo sposób uzgadniania nie zapewniał współpracy pomiędzy komendami PSP, gdyż granice powiatu przebiegają również wzdłuż obszarów leśnych, zaś takie elementy jak baza sprzętowa lub PAD pozostawały wspólne dla całego obszaru Nadleśnictwa.

Nadleśniczy wyjaśnił, że sporządzanie trzech wersji dokumentu „Sposoby postępowania na wypadek pożaru lasu” wynikało z ustnych uzgodnień z komendami PSP, które wnioskowały o wykonywanie dokumentu w trzech wersjach, oddzielnie dla każdego powiatu i uzgadnianie tylko tej części, która dotyczyła danej komendy PSP. Nadleśniczy podał, że od 1 stycznia 2025 r. Nadleśnictwo będzie opracowywać jeden dokument dla całego Nadleśnictwa i uzgadniać go w całości z komendami PSP.

(akta kontroli str. 445-504)

2. Nadleśnictwo nierzetelnie wywiązywało się z obowiązków określonych załącznikiem nr 16 (oznakowanie punktów czerpania wody) do Instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu, gdyż jak wykazały oględziny, nie umieszczono wymaganych ww. załącznikiem tablic informacyjnych do: PCW 3 na dojeździe pożarowym nr 20, PCW 11 na dojeździe pożarowym nr 51 i części początkowej dojazdu pożarowego nr 52 oraz PCW 10 na dojeździe pożarowym nr 52.

Nadleśniczy wyjaśnił, że brak na powyższych drogach tablic informacyjnych do PCW wynikał z faktu niezgłoszenia tego problemu przez służby terenowe Nadleśnictwa.

W dniu 12 września Nadleśniczy podał, że ww. tablice informacyjne zostały uzupełnione w dniach od 26 do 30 sierpnia 2024 r.

(akta kontroli str. 430-431,505-511,527-529,676-680)

⁶² Redakcja BIP - Lasy Państwowe Nadleśnictwo Strzałowo - Portal Gov.pl (www.gov.pl)

⁶³ Nadleśnictwo Strzałowo - Lasy Państwowe

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, nie formułuje uwag i przedstawia następujący wniosek:

Wniosek

- sporządzanie jednego dokumentu „Sposoby postępowania na wypadek pożaru lasu” i uzgadnianie go ze wszystkimi komendantami powiatowymi PSP właściwymi miejscowo dla obszaru Nadleśnictwa.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Olsztyn, 23 września 2024 r.

Kontroler
Henryk Dykty
Główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
p.o. Dyrektor
Delegatury NIK w Olsztynie
Mariusz Lenkiewicz

.....
podpis

.....
podpis